

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XCI. Ab usura etiam vix, aut ne vix quidem excusari potest
cambium cum recambio, quod Itali vocant Con la ricorso, aliterque
appellari solet Bizontinum, nut Placentinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Thomas dicit q. 78. a. 2. ad 7. *expectatio pretii solvendi habet rationem mutui: unde quidquid ultra justum pretium pro hujusmodi expectatione exigitur, est quasi pretium mutui, quod pertinet ad rationem usura.*

Tertia justitiæ lex pro cambiis, est ut servetur justum pretium, id est lege, vel communi consuetudine, vel proborum hominum in arte camporia peritorum iudicio taxatum.

CAPUT XC.

Usurarium est lucrum ex cambio Francofurtensi, sive ad nundinas, præcisè fundatum in expectata solutione.

951 **C**ambium Francofurtense est quo campfor numerat hic pecuniam, à campfario reddendam Francofurti peractis nundinis, cum lucro tantò ampliori, quantò longiori tempore distant nundinæ. Hoc usurarium esse constat ex proximè dictis: quia dum lucrum exigitur tantò majus, quantò longius tempore distant nundinæ, præcisè exigitur ratione dilatæ solutionis. Quæ dilatio, seu expectatio, cum habeat rationem mutui, lucrum exigitur ex mutuo. Quod est usura.

952 Cambium proinde Francofurtense justificari nequit ex ista temporis dilatione præcisè, sed solum ex titulis lucri cessantis, vel damni emergentis. Sed neque hoc titulo lucrum exigi potest, nisi servatis conditionibus ad hoc in mutuo requisitis. Quas vix unquam à mercatoribus observari dicit Illustrissimus Genetus ubi supra tr. 5. c. 1. quia vix unquam cambiunt dilatâ solutione, nisi dum pecunia ipsis alioqui manet inutilis in arca, deficiente aliâ occasione ad lucrum. Et sic lucrum ex cambio ad terminum ferè semper (inquit) est ipsis usurarium: quia cambium istud vix unquam ipsis est causâ alterius lucri cessantis, vel damni emergentis.

CAPUT XCI.

Ab usura etiam vix, aut ne vix quidem excusari potest cambium cum recambio, quod Itali vocant Con la ricorsa, aliterque appellari solet Bizontinum, aut Placentinum.

953 **P**raxis istius cambii est talis: Titius hic, v. g. Leodii, indigens aureis mille, petit eos mutuo à Sempronio. Recusat Sempronius mutuum, sed offert cambium, ut peccatum usuræ subtiliter effugiat. Scit hominem istum non habere pecuniam Bizontii vel Placentiæ, offert tamen ipsi cambium, paratus ipsi Leodii numerare mille aureos, Bizontii vel Placentiæ restituendos. Respondet Titius se ibi nec pecunias habere, sive in re, sive in spe, sive sub credito, nec per se, nec per amicum, vel cor-

respondentem, aut procuratorem, paratum nomine ipsiusolvere. Habeo (inquit Sempronius) meum ibi procuratorem, illum tibi assigno, ut sit procurator, & meus, & tuus, & mihi ibidem pro te respondeat, susceptumque in se debitum tuum sibi tamquam procuratori mihi solvat, eandemque deinde pecuniam mihi per recambium Leodii remittat. Et sic Sempronius mille florenos, à se Leodii datos, sub specioso titulo cambii localis, Leodii quoque recipit, sub titulo recambii, cum lucro tam cambii, quam recambii. Quæritur an licitè & justè?

Sylvester, Navarrus, Salonijs aiunt id esse speculative licitum, sed prorsus in praxi diffuadendum: quia valdè periculosum, & palliandis usuris obnoxium.

Alii verò speculative & practice dicunt prorsus esse illicitum. Et reverà ita est. Quia dum Sempronius, videns Titium hic, v. g. Leodii, summâ illâ indigere, non vult ipsi dare, nisi sub circuito cambii & recambii pecuniam illam Leodii restituat, moraliter & in effectu non vult verum & reale cambium locale, sed mutuum, ex quo vult duplex lucrum cambii & recambii, non utique veri, sed ficti & larvati. Videt enim Titium non indigere cambio & recambio, sed mutuo, videt ipsum non indigere pecuniâ virtualiter trajectâ Bizontium vel Placentiam, atque inde remissâ Leodium; ad istos tamen circuitus & ambages, ad ista (inquam) onera indebita moraliter cogit ipsum, dum nec summam illam mutuo dare vult, & ne quidem sub onere cambii, nisi simul acceptet & onus recambii. Quis non videt usurarium ipsius animum mentientem sibi? Quis non videt ista omnia geri fictè, non serio? Reverà enim nec est ibi locale cambium, nec recambium: cum pecuniam numeret & recipiat eodem in loco. Est ergo purum putum mutuum, per subriles ambages, seu potius inanes larvas illas palliatum, ac ratione duplicis lucri cambii & recambii dupliciter usurarium. Aliud esset, si tam campfarius, quam campfor, verè intenderent cambium & recambium; ac certum est campfarium id non intendere, nec petere, cum non egeat summâ illâ Placentiæ, nec remissione illius Placentiæ Leodii; propterea campfarius, seu potius Titius, id non petit, sed mutuum. Quod dum Sempronius dare nolit, nisi sub onere cambii localis, reverà tamen non intendit localiter cambire, sed pecuniam eodem in loco recipere. Intentio quippe ipsius alia non fuit, quam dandi pecuniam Leodii, cum obligatione eam reddendi Leodii, sub duplici lucro illo, fictis prætextibus cambii & recambii palliato. Nam reverà prætextus illi cambii & recambii fictiti sunt: certumque est in eos Titium non consentire, nisi necessitatum, & ad hoc à Sempronio pecuniam necessariam aliter dare nolente coactum.

955 Præterea Sempronii injustitia manifesta videtur, in eo quod licet recambii onus forte non deducat in pactum, dum cambium, seu pecuniam Placentiæ recipiendam offert Titio, sciens Titium eâ ibi non indigere: ad istud nihilominus onus moraliter, & in effectu ipsum cogit, ut avarum animum suum, duplici lucro inhiantem, pascat, dum postulatam summam aliter dare non vult, nisi per cambium ad Placentiam, sciens sic datam sublevandæ Titii necessitati proficuum esse non posse, nisi rursus Placentiâ Leodium trajiciatur. Atqui perinde injustum est cambio recambii onus adicere morali coactione, quam illud adicere pacto. Quod certum est, salvâ justitiâ, fieri non posse: utpote quæ non permittit contractui propriam æqualitatem, propriæque onera habenti, aliud onus indebitum pretio æstimabile superaddere, nisi onus istud aliunde compensetur. Videnda quæ in simili dicta sunt de eo qui petenti mutuum vendit aliquid cum pacto retrovenditionis. Videndus item sanctus Antoninus 3. p. tit. 8. c. 3. §. de negotiatoribus, ubi sic: *Campfor committit usuram, si principaliter intendit exercere tale munus, quod cambium vocat, non ut serviat, sed ut magis lucretur: quia magis per viam illam lucratur, quam per viam negotiationis, & intentio lucri ex mutuo, implicito vel explicito, facit usurarium.*

CAPUT XCII.

Definitio testamenti, ejusque species.

956 **T**estamentum I. *testamentum ff. de testamentis*, definitur, voluntatis nostræ justa sententia, de eo quod quis post mortem suam fieri vult.

Dicitur 1°. *justa sententia*, seu *dispositio*: quia ad testamenti valorem necesse est ut eo serventur conditiones jure requisitæ, v. g. numerus testium, &c.

2°. *voluntatis nostræ*: quia testari non possunt, qui suæ voluntatis, sui que juris non sunt, ut mancipia, filii-familias, infensati, prodigi, & quicumque sub aliena sunt potestate.

3°. *de eo quod post mortem suam fieri vult*: quia, ut valeat Testamentum, *mors necesse est intercedat testatoris*, Hebr. 9. utpote cujus voluntas usque ad mortem ambulatoria est, & revocabilis, ut dicitur L. 4. ff. de adimend. vel transferend. legat.

957 Hinc constat, testamentum esse dispositionem, & quasi contractum ultimæ voluntatis. Ultimæ namque voluntatis species sunt testamentum, codicillus, legatum, fidei commissum, & donatio causâ mortis. Quatuor posteriores dici etiam solent species testamenti: quia sunt justa voluntatis nostræ sententia de eo quod post mortem nostram fieri desideramus.

Codicillus est ultimæ voluntatis dispositio, quâ circa testamentum aliquid explicatur, demittitur, additur, aut aliter immutatur, citra hæredis institutionem.

Circa hoc tamen est advertendum, quod licet testamentum de jure communi in hoc differat à codicillo; moribus tamen nostris testamentum in Belgio nullam requirit hæredis institutionem. Quippe *sine hesitatione tenendum est* (ait Clarissimus Stockmansius decif. 2.) *etiam valere testamentum sine aliqua hæredis institutione, adeo ut hodie non distinguatur inter testamentum & codicillum, consueto jure utriusque ultimæ voluntatis, & dicitur communiter, omnia testamenta esse codicillata; adeo ut si quis condat testamentum, nullo hærede instituto, valebit ut codicillus: si vero codicillus, instituto hærede, valebit ut testamentum.* Ita etiam Gudelinus de jure noviss. l. 2. c. 5.

Legatum est ultimæ voluntatis dispositio, quâ testator aliquid alteri ab hærede directè donat de re, quæ aliâs hæredis foret.

Fidei commissum est ultimæ voluntatis dispositio, quâ testator sui hæredis, vel legatarii fidei committit aliquid tradendum alteri. Differt à legato, quod per illud aliquid alteri solùm detur indirectè, & mediatè, mediante scilicet hærede, vel legatario.

Testamentum dividitur etiam in clausum, & apertum; in solemne, & non solemne. *Clausum* dicitur, quod fit quidem in scriptis, sed secretò à testatore, vocatis ad illud Notario & testibus, testamenti contentum ignorantibus iis, quibus traditur approbandum. *Apertum*, seu nuncupativum, est quod fit præsentibus testibus, sed sic ut ipsis apertè contentum declaretur.

Solemne, vel non solemne dicitur, prout habet vel non habet solemnitates jure requisitas.

Testamentorum cognitionem Anselmo Trib. c. 26. dicit toto ferè Belgio spectare ad Episcopum, exceptâ Hannoniâ, in qua Archiepiscopus Cameracensis cognoscit de testamentis Clericorum, de Laicorum testamentis Judex sæcularis.

CAPUT XCIII.

Solemmitates ad testamentum requisitæ.

Jure communi necesse est ut ei subscribant septem testes, masculi, & puberes, ad id rogati, simul concurrentes, & ipse etiam testator ei subscribat (si sciat scribere) & hæredem directè instituat, & nullum liberorum excludat, nisi legitime ex hæredatum. L. 2. Instit. tit. 10. §. ult. & L. *si unus* Cod. de testam. L. *hac consultissima* §. per nuncupationem Cod. eod.

Jure autem proprio Belgii nostri ista non requiruntur: quia anno 1611. Albertus & Isabella statuerunt, ut ubique in condendis testamentis servarentur locorum consuetudines; aliâs staretur Edicto perpetuo, quo sta-